

MUĞLA YÖRESİ KIRKİTLİ DOKUMALARINDA NAZAR İNANIŞLI MOTİFLER

Filiz Nurhan ÖLMEZ*, Sema ETİKAN**

*Prof. Dr., Ahi Evran Üniversitesi, filnurol(at)gmail.com

**Prof. Dr., Ahi Evran Üniversitesi, semaetikan(at)mynet.com

ÖZ

Anahtar kelimeler:
Nazar, dokuma,
motif, Muğla

Anadolu'nun önemli dokuma merkezlerinden olan Muğla'da dokumacılık köklü bir gelenektir. Üretilen dokumalar aynı zamanda yöre halkının geçim kaynağı da olmuştur. İlin dokuma kültürünü Bodrum, Milas, Fethiye, Seydikemer ve Marmaris ilçelerinde dokunan başta Milas halısı olmak üzere Karacahisar, Karaova ve Kaya köy halıları ile yoğun olarak Fethiye ve Seydikemer ilçelerinde dokunan Alaçul, Alara kilim, Sarı namazlağı, Aynalı kilim ve Yantırlı kilim ile Bodrum ilçesi'nin Parmaklı ve Turnalı kilimlerinden oluşan düz dokumalar oluşturmaktadır. Bu çalışmada yöre dokumalarının zengin motif çeşitliliği içerisinde nazar inanişına göre yer alan motifler incelenmiş ve farklı formlarının örneklerle açıklanması amaçlanmıştır. Nazar, bazı insanların bakışlarındaki zararlı güç olarak düşünülmekte ve bir kişiye, bir hayvana ya da bir nesneye bakmakla, canlı üzerinde hastalık, sakatlık, ölüm gibi olumsuz bir etkinin meydana geleceğine inanılmaktadır. Halk arasında "göz", "göz değmesi" "göze gelme", "pis göz", "kötü göz", "kengöz" olarak da adlandırılmaktadır. Dokumalarda da göz, pıtrak, muska, el-parmak-tarak ve çengel nazar inanişına göre korunmayı sembolize etmekte ve yörelere göre değişiklik göstererek farklı şekillerde motifler olarak yer almaktadırlar. Muğla yöresi kirkitli dokumalarında göz, beş taş, kedi izi, koyun gözü, beş geçirim, iyilik, pıtrak, heybe yanışı, yoz pıtrak, göbekli pıtrak gül bahçe, muska yeşil hamaylı, yan hamaylı dip hamaylı, don ayağı, tabaka, el-parmak-tarak tırnak, çift tırnak, parmak, yantır, çengel ise koşan köpek, gelin öldüren çakmaca, eğri demir, çuval yanışı gibi isimler olarak farklı şekillerde dokunmaktadır.

NAZAR MOTIFS ON COMBED WEAVINGS OF MUĞLA REGION

ABSTRACT

Keywords:
Nazar, weaving,
motif, Muğla

Weaving is a rooted tradition in Muğla which is one of the important weaving centers of Anatolia. The weaving products have also become the source of income for the region folk. The weaving culture in the province consists of the weavings made in the districts Bodrum, Milas, Fethiye, Seydikemer and Marmaris; primarily Milas carpets, Karacahisar, Karaova and Kaya village carpets, Alaçul, Alara kilim, Sarı namazlağı, Aynalı kilim and Yantırlı kilim which are frequently woven in Fethiye and Seydikemer districts and flat weavings which consist of Parmaklı and Turnalı kilim of the Bodrum province. In this study, among rich motif variety of the region weavings, motifs which are considered to be a part of the nazar faith have been examined and it is intended to explain their different forms with examples. Nazar is considered to be the harmful power within some people's gaze, and it is believed that a negative effect such as illness, disability or death may occur by gazing into a person, an animal or an object. Among the folk, nazar is also referred to as "the eye", "touch of the eye", "to be coveted", "the dirty eye", "the evil eye", "the bad eye". The eye, the burdock, the amulet, the hand-finger-crest and the hook patterns symbolize protection within the nazar faith, and in the weavings, they exist as motifs with different shapes according to the region. In the combed weavings of the Muğla region, the eye takes names such as "beş taş", "kedi izi", "koyun gözü", "beş geçirim", "iyilik", the burdock may also be called "heybe yanışı", "yoz pıtrak", "göbekli pıtrak", "gül bahçe", the amulet may also be referred to as "yeşil hamaylı", "yan hamaylı", "dip hamaylı", "don ayağı", "tabaka", the hand-finger-crest is also called "tırnak", "çift tırnak", "parmak", "yantır", and the hook is also known as "koşan köpek", "gelin öldüren", "çakmaca", "eğri demir", "çuval yanışı" and they are woven in different shapes.

1. GİRİŞ

Antikçağda Karya medeniyetinin, sonrasında da Menteşe Beyliği'nin en eski ve önemli yerleşim merkezi olan Muğla ili 11. yüzyılda Bizans İmparatorluğunun egemenliğine girmiş, iki yüzyıl kadar sonra, 13. yüzyılın ikinci yarısında da (1261) Menteşeoğullarının topraklarına katılmıştır. Bölgenin Osmanlı hakimiyetine girmesi 1451'de Yıldırım Bayezid zamanında olmuştur. Önce "Menteşe" adıyla anılan ilin ismi Cumhuriyetin ilanından sonra Muğla olarak değiştirilmiştir. Kuzeyde Aydın, doğuda Denizli ve Burdur, güneydoğuda Antalya illeri, güneyde Akdeniz, batıda da Ege denizi ile çevrilidir. 13.247 km² yüzölçümüne sahip olan Muğla'nın topraklarının bir kısmı Ege Bölgesi, bir kısmı da Akdeniz Bölgesinin sınırları içerisinde yer almaktadır (Anonim, 1967:85, Anonim, 1993:298-302, Anonim, 1994:180-181, Anonim, 2010:3, Uykucu, 1968:46).

Dokuma kültürü Muğla ve çevresinde köklü bir geneleğe sahiptir ve yörede kirkitli dokumalar en fazla üretilen dokuma türüdür. Muğla ilinde Bodrum, Fethiye, Seydikemer, Marmaris ve Milas ilçeleri ve bu ilçelere bağlı belde ve köyler başta olmak üzere birçok ilçe ve köyler uzun yıllardır bu uğraşmayı devam ettirmektedir. Günlük kullanım amaçlı üretilen dokumalar aynı zamanda yöre halkının geçim kaynağı da olmuştur.

Bodrum ve Milas ilçelerinde yoğun olarak "Milas halısı" dokunmaktadır. Bunun yanısıra Karacahisar köyünde dokunan "Karacahisar halısı", Bodrum ilçesinin Mumcular (Karaova) beldesi ve çevresinde dokunan "Karaova halıları" ve Fethiye ilçesine bağlı Kaya köyde dokunan "Kaya halıları" da yörenin diğer önemli halı gruplarıdır (Akarca ve Akarca, 1951:41, Bayraktaroğlu, 1988:56, Deniz, 1987:14, Deniz, 2000:122, Etikan, 2002:73,74, Etikan, 2006:124-128, Etikan, 2007:85, Etikan ve Ölmez, 2013:2-3, Etikan ve Ölmez, 2016a:200, Ölmez ve Etikan, 2017:210).

Yörede ayrıca düz dokumacılıkla da uğraşmaktadır. Bodrum ilçesinde Geriş, Çamlık ve Kızılağaç köyleri düz dokumacılığın uğraşıldığı yerleşim yerlerinin başında gelmektedir. "Parmaklı (Al kilim)" Turnalı (Aynalı kilim) ve Çubuklu kilimler yörenin düz kilim tekni-

ği ile dokunan önemli dokumalarıdır (Etikan ve Ölmez, 2013:2, Ölmez ve Etikan, 2013a: 96). Fethiye ve Seydikemer ilçeleri ve köylerinde de kilim ile birlikte cicim ve zili teknikli düz dokumalar yaygın olarak üretilmektedir. Fethiye İlçesinin Eldirek, Esenköy, Çamköy, Karaculha, Bozyer, Gökben, Seydikemer İlçesinin de Seki, Seydiler, Atlidere, Boğalar, Kayabaşı, Arsa bu dokumaların üretildiği önemli yerleşim merkezleridir. Seydiler ve Eldirek kilimleri ile zili teknikli Alaçul, Aynalı kilim, Sarı namazlağı (Deli zili) ve cicim teknikli Alara (Deve yünü kilim) kilimler yörenin önemli dokumaları olarak bilinmektedir. Marmaris ilçesi de düz dokumacılığın sürdürüldüğü bir ilçedir. Ancak bu ilçede dokumacılık diğer ilçeler kadar yaygın değildir. İlçede namazlağı, alaçul ve ala kilim gibi cicim teknikli düz dokumalar Söğüt, Armutalan, İçmeler ve Bayır köylerinde üretilmektedir (Etikan, 2005:5, Etikan ve Ölmez, 2013:2-3, Etikan ve Ölmez, 2014a:120, Etikan ve Ölmez, 2014b:29, Etikan ve Ölmez, 2016b:968, Ölmez ve Etikan, 2013b:78, Ölmez ve Etikan, 2016:212)

Bu çalışmada, Anadolu dokuma kültürünün önemli bir merkezi olan Muğla ve yöresinde, geçmişten bugüne üretilen ve günlük yaşam içerisinde kullanımı halen devam eden dokumalarda nazar inanışına bağlı olarak yer alan motifler incelenmiştir. Bu amaçla ilin dokuma kültürünü oluşturan Bodrum, Milas, Fethiye, Seydikemer ve Marmaris ilçelerinde dokunan kirkitli dokumalar taranarak nazar inanışını sembolize eden motifler ve farklı tipleri belirlenmiş, bu zengin çeşitliliğe sahip dokumalardan seçilen bazı örnekler üzerinde de açıklanmıştır.

2. NAZAR İNANIŞI VE MUĞLA KİRKİTLİ DOKUMALARINDA BU İNANIŞI SEMBOLİZE EDEN MOTİFLER

Nazar, bazı insanların bakışlarındaki zararlı güç olarak düşünülmektedir. Bu bakışlarla karşı karşıya kalan kişi ya da nesnenin üzerinde olumsuz bir etkinin meydana geleceğine inanılmaktadır. Bütün canlı varlıklarla bunların dışında kalan maddi manevi büyük veya küçük her türlü değerlere karşı, bir kimsenin kin, nefret ya da kıskançlık dolu bakışından doğan kötü sonuçların hepsine birden halk arasında 'nazar değmek'

adı verilmektedir. “Göz”, “göz değmesi” “göze gelme”, “pis göz”, “kötü göz”, “kengöz”, nazarın halk arasında kullanılan diğer adlarıdır (Ertem, 2009:2, Akpınarlı, 1987:2,14, Artun, 2014:357,358, Örnek, 1977:30, Örnek, 1995:167).

Kötü niyetli bakışlardan korunmak ve bunların zararlı etkilerini önlemek için halk arasında bazı yöntemlere başvurulmaktadır. “Nazarlık” adı verilen bazı objelerin kullanılması bu yöntemlerin başında gelmektedir. Çitlembik ağacının kabuğu, yeşil kahve dane-si, kurt dişi, küçük kaplumbağa yavrusunun veya deniz hayvanlarının kabukları gibi nesnelere, yapıpı takılması en kolay, en basit olan nazarlıklardır. Nazarlıkların yalnızca biçimleri değil, yapıldıkları maddeler ve renklerinin de koruyucu özelliği olduğu düşünülmektedir. Halk arasında kullanılan en yaygın nazarlık gözü simgeleyen mavi boncuktur (Artun, 2014:359, Boratav, 2015:121, Şahhüseyinoğlu, 2000:53). Dokumalarda da bu inanişe göre nazardan korunmayı sembolize etmeleri nedeniyle göz, pıtrak, muska, el-parmak-tarak ve çengel motifleri yörelere göre değişiklik göstererek birçok farklı formda yer almışlardır.

Dokumalarda nazardan korunmak amacıyla kullanılan semboller ve Muğla kirkittli dokumalarında yer alan bazı örnekleri aşağıda görülmektedir.

Göz: İnsan gözünün iyi niyetin yanı sıra kötü niyet taşıyan bakışlara da sahip olabileceği ve böyle bir durumda yani kıskançlık ve kötü düşüncelerle bir kişiye ya da nesneye bakıldığında negatif bir etki oluşturduğuna inanılmaktadır. Bu nedenle kötü gözün zararlı etkisinin yine göz ile giderileceği düşünülmekte ve gözün natüralist ve stilize formları nazardan korunmak için kullanılmaktadır. Dokumalarda da en basit haliyle üçgen olarak yer alan göz motifinin kare, eşkenar dörtgen, dikdörtgen, haç gibi formları da bulunmaktadır. En yaygın göz motifi eşit bölünerek içerisinde üçgenler oluşmuş eşkenar dörtgen formudur (Erbek, 2002:128)

Pıtrak: Pıtrak üzerinde dikenleri bulunan bir bitkidir. Bu dikenlerle insanların giysilerine ve hayvanların üzerine yapışmaktadır. Anadolu dokumalarında nazar motifleri olarak kullanılmasının sebebi de bu diken-

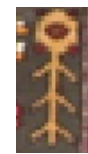
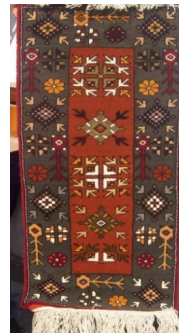
lerin kötü gözün zararlı etkisini uzaklaştırdığına inanılmasındandır. Bitki stilize edilerek birçok farklı formda dokumalarda yer almaktadır (Erbek, 2002:108).

Muska: Nazar değmemesi için yapılan uygulamaların arasında kişinin üzerinde nazarlık taşınmasının yanı sıra muska bulundurulması da vardır. Muska şeklinin üçgen olması nedeniyle dokumalarda genellikle üçgen formunda yer almaktadır (Erbek, 2002:122-124).

El-parmak-tarak: Beş sayısının kötü gözün zararlı etkilerinden koruyucu olduğuna inanılması beş parmağın ve elin nazardan koruyan motifler olarak stilize bir şekilde dokumalarda yer almasına neden olmuştur. Tarak motifi de parmaklara benzemesi nedeniyle aynı şekilde yorumlanarak kullanılmaktadır. Parmak ve tarak motifleri üçlü, beşli, yedili gibi tek sayılarda yan yana sıralanarak dokunmaktadır (Erbek, 2002:114).

Çengel: Genellikle dokumalarda dik ve yatık “S” harfi şeklinde yer alan çengel motifi de nazar değmesin diye dokuma zemininde en az bir kez olmak üzere kullanılmaktadır (Erbek, 2002:138)

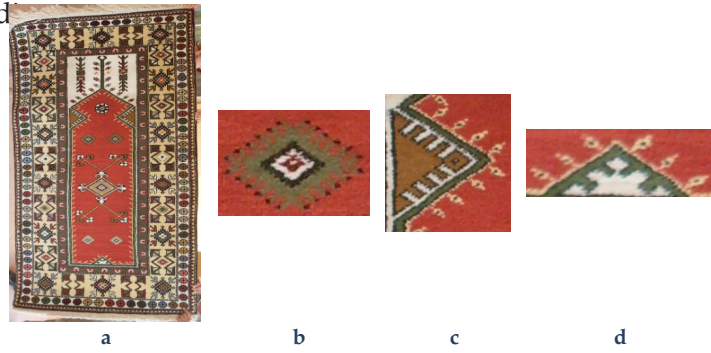
Şekil 1., Şekil 2., Şekil 3., Şekil 4., Şekil 5., Şekil 6. ve Şekil 7.’de Muğla dokumalarında yer alan nazar inanişli motiflere bazı örnekler görülmektedir

Resim 1a,b, c :a:Milas halısı (Demirciler) (Milas/Bozalan), b: el, c: cıngıllı cafer (Etikan ve Ölmez Arşivi)

Resim 1’de verilen örnek namazlağı boyutunda bir Milas halısıdır. Halının bordüründe birden fazla motifin bir araya gelmesi ile oluşan “demirciler” deseni yer almaktadır. “Elli su” demirciler deseninin diğer adıdır. Bu adı, deseni oluşturan motiflerden birinin ele benzesinden dolayı almıştır (Resim 1b). Bu deseni oluşturan motiflerden bir diğeri de “cıngıllı cafer” motifidir

(Resim 1c). Cıngıllı cafer motifinin merkezinde göz motifi bulunmaktadır. Bu dokumada nazardan korunma amaçlı dokunmuş el ve göz motifi görülmektedir.

Resim 2 a,b,c,d :a:Milas Boğumlu mihraplı seccade (Milas/Pinar), b: pıtrak, c: yan hamaylı, d:dip hamaylı (Etikan ve Ölmez Arşivi)

Resim 2’de görülen örnek boğumlu mihraplı bir Milas seccadesidir. Bu seccadede mihrap kemeri yukarı bölümde boğum oluşturmakta, bu boğumlarda, her iki yanda yörede “hamaylı” denilen muska motifleri (yan hamaylı)(Resim 2b) yer almaktadır. Aynı motif mihrap kemerinin seccadenin alt kısmında içeriye doğru yaptığı girintide de görülmektedir (dip hamaylı) (Resim 2c). Mihrap zemininde de iki altta iki de üstte olmak üzere dört adet pıtrak motifi bulunmaktadır. Bu Milas seccadesinde de nazar inanışı gereği korunmak amacıyla dokumalara aktarılan muska ve pıtrak motifleri bir arada yer alır.

Resim 3 a,b,c :a:Seydiler kilimi (Seydikemer/Atlıdere), b: parmak (tırnak), c: çengel (çakmaca) (Etikan ve Ölmez Arşivi)

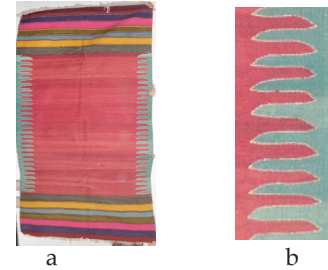
Resim 3’de verilen örnek Muğla ilinin Seydikemer ilçesinde dokunan Seydiler kilimlerinden bir örnektir. Bu kilimlerin orta zemininde kilimin büyüklüğüne bağlı olarak sayısı değişen ve “farda” adı verilen iç içe geçmiş eşkenar dörtgenlerden oluşmuş göbek motifi yer almaktadır. Bu orta zeminin iki uzun kenarında

ise tek ya da çift taraflı parmak motifleri yer almaktadır. Bu dokumada yörede “tırnak” olarak adlandırılan tek taraflı parmak motifleri (Resim 3a) görülmektedir. Orta zeminde, köşelerde de yörede “çakmaca” denilen çengel motifleri yer almaktadır. Muğla’nın önemli düz dokumalarından biri olan Seydiler kiliminden verilen bir örnekte de nazar inanışı gereği korunmak amacıyla pıtrak motifinin dokunduğu görülmektedir.

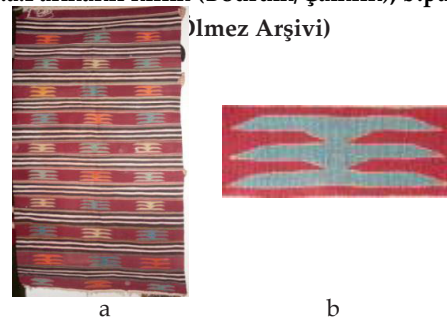

Resim 4 a,b,c :a:Sarı namazlağı (deli zili) (Seydikemer/Arsa köy), b:göz, c: pıtrak (yoz pıtrak) (Etikan ve Ölmez Arşivi)

Resim 4’de verilen dokuma zili teknikli bir dokumadır. Seydikemer ve köylerinde yaygın olarak dokunmakta ve yörede “Sarı namazlağı” ya da “Deli zili” adıyla bilinmektedir. Zeminin tamamında iç içe geçmiş eşkenar dörtgenler şeklinde göz motifi (Resim 4b) yer almakta, alt ve üst kenarlarda ise bir sıra “yoz pıtrak” adı verilen pıtrak motifi sıralanmaktadır(Resim 4c). Bu dokumada da nazar inanışı gereği göz ve pıtrak motiflerinin yer aldığı görülmektedir.

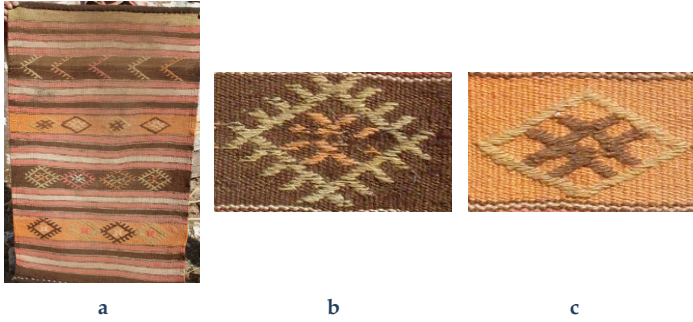

Resim 5 a,b :a:Parmaklı kilim (Bodrum/Çamlık), b:parmak (Etikan ve Ölmez Arşivi)

Resim 6 a,b :a:Parmaklı kilim (Bodrum/Çamlık), b:parmak (Ölmez ve Etikan. 2013:97)

Resim 5 ve Resim 6'da Bodrum ilçesi ve köylerinde dokunan Parmaklı kilimlerden iki örnek verilmiştir. Parmaklı kilimler *parmak* motifinin, kilimin tamamında ya da zeminin belli yerlerinde seyrek olarak yer aldığı kilimlerdir. Yörenin diğer önemli dokuması olan Al kilim ve Turnalı kilim olarak bilinen kilimlerin bazı örneklerinde de parmak motifi yer almaktadır (Ölmez ve Etikan. 2013:96). Resim 5'de verilen örnekte parmak motifleri (Resim 5 b) dokumanın uzun kenarlarında sıralanmakta, Resim 6'da verilen örnekte ise şeritlere bölünmüş zeminde herbir şeritte seyrek olarak yer almaktadır (Resim 6b). Parmak motifi de Bodrum kilimlerinde nazardan korunma amacıyla sıklıkla kullanılan bir motiftir.

Resim 7 a,b,c :a:Kıl çuval (ön yüzü) (Marmaris/Osmaniye), b:pıtrak (gül bahçe), c: pıtrak (Etikan ve Ölmez, 2013:259)

Resim 7'de verilen dokuma Marmaris yöresine ait bir kıl çuvalın ön yüzüdür. Renkli şeritler şeklinde dokunmuş bu çuvalın ön yüzünde cicim teknikli motifler yer almaktadır. Bu motifler arasında nazardan korunma amacıyla dokunmuş iki farklı formda pıtrak motifleri yer almaktadır (Resim 7 b,c).

3. SONUÇ

Kötü niyetli bakışın sebep olduğu kötü sonuçlar halk arasında "nazar değmesi" olarak adlandırılmış ve korunmak amacıyla da çeşitli semboller geliştirilmiştir. Bu semboller çeşitli el sanatlarında kendine yaşama ve gelişme alanı bulmuştur. Dokumacılık da bu alanlardan biri olmuş ve göz, pıtrak, muska, el-parmak-tarak ve çengel gibi motifler süsleme elemanı olmalarının yanı sıra nazar inanışını da yansıtan birer öge üstlenmişlerdir. Muğla yöresi kirkitli dokumalarında göz, beş taş, kedi izi, koyun gözü, beş geçirim, iyilik, pıtrak, heybe

yanıştı, yoz pıtrak, göbekli pıtrak gül bahçe, muska yeşil hamaylı, yan hamaylı dip hamaylı, don ayağı, tabaka, el-parmak-tarak tırnak, çift tırnak, parmak, yantır, çengel ise koşan köpek, gelin öldüren çakmaca, eğri demir, çuval yanışı gibi isimler alarak farklı formlarda yer almaktadırlar. Zengin çeşide sahip Muğla dokumalarında birçok farklı formda ve yöresel adlarıyla dokunması devam eden bu motifler günümüzde bir inanışı sembolize etmekten çok süsleme elemanına dönüşmüşlerdir.

KAYNAKÇA

Akarca Aşkıldil ve Akarca Turan. Milas-Coğrafyası, Tarihi, Arkeolojisi. İstanbul: İstanbul Matbaası..1951.

Akpınarlı, Feriha. Ankara İlinde Nazar ve Nazarlıklar. T.C. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü El Sanatları Eğitimi Bölümü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara. 1987.

Anonim. Muğla İl Yıllığı. İş Matbaacılık ve Ticaret. Ankara.1967

Anonim. "Muğla" Temel Britanica. Cilt. 12 Ana Yayıncılık ve Sanat Ürünlerini Pazarlama Sanayi ve Ticaret A.Ş. s. 298-302. 1993.

Anonim. "Muğla" Ana Britanica. Cilt. 23. Ana Yayıncılık ve Sanat Ürünlerini Pazarlama Sanayi ve Ticaret A.Ş. s. 180-181. 1994

Anonim. TÜİK, Bölgesel Göstergeler 2010, TR32 Aydın, Denizli, Muğla. 2010

Artun, Erman. Türk Halkbilimi. Adana: Karahan Yayınları. 564s. 2014

Bayraktaroğlu, Suzan. "Milas Halılarından Değişik Örnekler". Kültür ve Sanat Dergisi.Yıl:1. Sayı:1. İş Bankası Kültür Yayınları. 1988.

Boratav, Pertev Naili. 100 Soruda Türk Folkloru. Ankara: Bilge Su Yayıncılık. 310s. 2015

Deniz, Bekir."Milas Halıları". Bilim, Birlik, Başarı. Sayı:49. İzmir. 1987.

—. Türk Dünyasında Halı ve Düz Dokuma Yay

ğaları. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayını:215, 284. 2000.

Erbek, Mine. Çatalhöyükten Günümüze Anadolu Motifleri. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları. Dumat Ofset Ltd. 217 s. 2002.

Ertem, B. F., Dokumalarda ve Takılarda Görülen Nazar Motifleri. T.C. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü El Sanatları Eğitimi Anabilim Dalı Geleneksel Türk El Sanatları Bilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Etikan, S., (2002). Muğla İlinde El Dokuması Halıcılık ve Üretilen Halıların Bazı Teknolojik Özellikleri Üzerinde Bir Araştırma. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi (Basılmamış)Ankara. 2009.

Etikan, Sema. Kaya Köy Halıları. Milli Folklor, Yıl:19Cilt:10, Sayı: 74, 83-91s.. 2007.

—. “Milas Halılarının Renk, Motif ve Desen Özelliklerinde Görülen Değişim ve Nedenleri” Denizli I. El Sanatları Kongresi-Bildiriler. Denizli: Denizli Ticaret Odası Kültür Yayınları:001. 2006.

—. Seydiler Kilimlerinin Motifleri ve Anlattıkları” Motif Dergisi, Halk Oyunları Eğitim ve Öğretim Vakfı Dergisi, Sayı: 43., 4-8s. 2005.

Etikan, Sema ve Ölmez Filiz Nurhan. Muğla ve Yöresi Kırkitli Dokumalarının Sanatsal ve Bazı Teknolojik Özellikleri Üzerine Bir Belgelendirme ve Katalog Çalışması. Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Yayınları. 2013.

—. “Fethiye İlçesi Zili Dokumalarından Sarı Namazlağı”. Art-E. Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi. Teke Yöresi Kültürel Değerleri Özel Sayısı. Eylül. s. 118-128. Isparta. 2014a.

—. (2014b). “Muğla İli Fethiye İlçesi Aynalı Zililer” MOTİF Halk Oyunları Eğitim ve Öğretim Vakfı Dergisi, Yıl:20, Sayı:65. s. 28-36. İstanbul. 2014b.

—. “Milas İlçesi Karacahisar Halıları”, VI. Uluslararası Türk Sanatı, Tarihi ve Folkloru Kongresi/Sanat Etkinlikleri. 1. Cilt. s.199-210., Konya: Anka Basım Yayın

Ltd. Şti. 2016a.

—. “Fethiye Alaçul Dokumaları” Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt:9, Sayı:42. s. 967-977. 2016b.

Ölmez Filiz Nurhan ve Etikan, Sema. “Bodrum Kilims”. Inonu University International Journal of Social Science, Fine Arts. E-Journal with International Reference (INIJOSS), . Örnek, V.S., (1977).Ankara: Türk Halk Bilimi. Türkiye İş Bankası Yayınları. S:30. 2013a

—. “Fethiye Alara Düz Dokumaları”. Art-E. Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi. Cilt:6, Sayı:11 Isparta. 2013b.

—. “Fethiye İlçesi Eldirek Kilimleri”, VI. Uluslararası Türk Sanatı, Tarihi ve Folkloru Kongresi/Sanat Etkinlikleri. 1. Cilt. s. 211-220., Konya: Anka Basım Yayın Ltd. Şti. 2016.

—. “Bodrum İlçesi Karaova Halıları” II. Uluslararası Akdeniz’de Güzel Sanatlar Sempozyumu ve Kültür Sanat Çalıştayı. Antalya: Akdeniz Üniversitesi Basımevi. s. 207-213. 2017.

Örnek, Sedat Veyis. Türk Halk Bilimi. Antalya: Türkiye İş Bankası Yayınları. S:30. 1977.

—. Türk Halk Bilimi. Kültür Bakanlığı Yayınları:1629, HAGEM Yayınları:210, Gelenek, Görenek ve İnançlar Dizisi: 20. Ankara: Türk Hava Kurumu Basımevi İşletmeciliği. 264s. 1995.

Şahhüseyinoğlu, N. Anadolu Halk Kültüründe İnanç Motifleri. Ankara: Ayyıldız Yayınları. S:53. Vol.:2, No:1, p.90-104. 2000.

Uykucu. Ekrem. Muğla Tarihi. s. 46. 1968.